

Nagy magyar színészek

Talán nincs is olyan kislány, aki ne szeretne híres színésznő lenni. Lássuk, van-e akiről példát vehetnek? A magyar színészek albuma is átlapozhatatlanul vastag, világhírességek is vannak közöttük, bár ebben a műfajban a siker és a művészi nagyság nem mindig esik egybe. Az anyanyelvhez szorosan kötődő színművészet a nemzeti kultúra harcosáivá teszi minden korban a színészeket, és egyben el is zárja őket a világsikertől. Júniusi mesém azokról szól, akik lemondva a nyugati színpadok fényéről a magyar nézőknek ajándékozták tehetségüket.

■ Kétszáz éve tájainkon még nem voltak állandó színházak. A társulatok kastélyról kastélyra, vásárról vásárra vándoroltak. Tudjátok-e, hogy a **vándorszínészek** hányatott, kalandos sorsát élte egy ideig Petőfi Sándor és Arany János is?

■ **Déryné Széppataki Róza**, az első igazi drámai színésznőnk a magyar nyelvű színjátszás és operaéneklés megteremtésének hőskorában a pesti Nemzeti Színház művészeként és vándorszínészként beutazta az egész országot, Budapesten, Kolozsváron, Kassán, Pozsonyban, Miskolcon bővölte el közönségét.

Laborfalvy Róza

Déryné herendi porcelánszobra

■ **Laborfalvy Róza** nem csak az öt feleségül vevő Jókai Mór szívét hódította meg: királynői termete, zengő hangja valóban fenséges megjelenést biztosított számára a színpadon. A forradalom napján, 1848. március 15-én este, a Bánk bán díszelőadásán az ünnepezt művésznő maga tűzte fel a nemzeti színű kokárdát legnagyobb regényírónk, Jókai Mór kabátjára.

■ **Blaha Lujza** az első színésznő, akit a Nemzeti Színház örökös tagjává választott, és akiről még életében teret neveztek el Budapesten. Ferenc József császár aranykeresztel tüntette ki, és minden este ezrek tapsolták bájos, könnyed játékát.

Blaha Lujza egy bohózatban

Jászai Mari mint Iréné császárné

■ **Jászai Mari**, a legnagyobb magyar tragika a görög és a Shakespeare-tragédiák hősnőit is felejthetetlen mélységgel formálta meg, de legnagyobb alakítása mégis Katona József Bánk bánjának Gertrudis királynéja. Nemcsak nagy művész, hanem igaz ember és hazafi volt, aki a háború idején minden pénzét élelmiszer-csomagokra és minden erejét jótékonyági célú fellépésekre fordította.

■ Dédszüleitek mind hallottak **Fedák Sári**ról, a múlt század első felének egyik legünnepeltebb primadonnájáról, aki elbűvölő színésznő, énekesnő, táncosnő volt. Ady Endre és Kosztolányi Dezső páratlan tehetségnek tartotta. A Pál utcai fiúk írója, Molnár Ferenc kevésbé, mert ő feleségül vette, és szeszélyes természetét is megismerte.

■ **Bajor Gizi** a színpad, Karády Katalin a filmvászon csillaga volt a második világháború végéig. Fényes pályájukat kétféle törte a kommunizmus. **Karády Katalin** és **Jávor Pál** filmjeit azon-

Karády Katalin és Jávor Pál egy forgatás szünetében

ban ma is gyakran vetíti a televízió, Karády mélyen bűgő énekhangját pedig népszerű hanglemezek őrzik.

■ **Ruttkai Éva** és **Latinovits Zoltán** neve elválaszthatatlan a színpadon, a filmvászonon és a magánéletben is. Rómeó és Júliától a magyar történelem és irodalom hőseiig minden jelentős párost megformáltak mélyen, hitelesen, máig lobogó szenvedéllyel.

■ Vajon Shakespeare-nek melyik alakítás tetszett volna jobban? Másik nagy párosunk – nemcsak a Rómeó és Júliában, hanem sok kitűnő filmben: **Tolnay Klári** és **Darvas Iván**.

■ **Törőcsik Mari** egyetlen előadás alatt 18 évesből 70 évesre tudott és mert öregedni. Legelső filmjét, a Körhintát a cannes-i filmfesztivál Arany Pálma díjára jelölték.

Ruttkai Éva és Latinovits Zoltán

Tolnay Klári és Darvas Iván Rómeó és Júliaként

Törőcsik Mari és Soós Imre a Körhinta című filmben

A mai hírességek minden lépését pletykára éhes riporterek, filmesek, fotósok nyüzsgik körül. A régi-eknek kevesebb reflektor- és villanófény, de talán több virág, taps és szeretet jutott.

Zsigmond Emese